

DIAGNÒSTIC: CANCER

PER
MIQUEL FANÉ

EL CANCER

L'estiu del 2015 vaig **començar a adonar-me** que les meves continuades **disfuncions** en les defecacions **no eren normals** i que no era lògic que sempre fossin per efecte d'algun virus passatger o per causes de tipus psico-somàtic.

No fou, però, fins **el novembre d'aquell mateix any** -el 2015- que vaig començar a tenir pèrdues de sang i em vaig decidir a anar al metge.

La colonoscòpia que em varen fer el desembre va confirmar els meus temors: **era un càncer** colono-rectal.

Vaig entrar a la pàgina web de l'Associació .Nacional contra el Cancer per informar-me, i en revisar la classificació del càncer vaig veure que **hi havia quatre nivells** d'apoderament de la infermetat.

El primer estadi, era curable en un 95% dels casos. El quart, però, **només ho era en un 7%**, entenent per curació, una supervivència de més de cinc anys.

Jo **era una persona** podríem dir que **forta** i que **es cuidava**. Mai havia pensat que això del càncer podés anar amb mi, Com a molt –pensava- deuria estar en el primer nivell i això **es resolía amb una simple intervenció** quirúrgica ... o així.

Però al darrera d'aquest primer diagnòstic, varen venir tot un reguitzell de proves i retards en l'inici del tractament fins que després d'un

"PETTAC", el gener de 2016, es va confirmar el pitjor: **Hi havia metàstasi** –pulmó dret i artèria aorta-. Estava, doncs, en el nivell quatre del barem i, segons l'oncòleg la meua esperança de vida, era **de mig any**, si no actuàvem i de **un parell d'anys** si fèiem el tractament –radioteràpia, cirurgia i quimioteràpia- i aquest anava bé.

La "sentència" estava emesa: **moriria aviat**. Diguem que uns quinze anys abans del que per raons estadístiques, podem dir que tenia previst.

Només faltava un mes per a la data triada per a les meves **noces d'or professionals** –febrer de 2016-. Tots els meus **plans de futur es varen enrunar**. Ja no viuria la sortida de la crisi econòmica i social del país. Es tractava, doncs de "**plegar veles**" tot acabant i endreçant el que tenia en marxa i **preparar-me una "bona mort"**

LA CONVERSA AMB LA PSICÒLOGA.

Entre els molts serveis d'assistència que l'Hospital m'oferia pel meu cas clínic hi havia **l'assistència psicològica**. Jo ja havia acudit al psicòleg per cassos puntual per crisis familiars o econòmic-professionals. M'assemblava, doncs, que per a l'enfrontament amb la mort amb que em trobava, també em podia ser útil la opinió d'un professional.

Malgrat que jo, per les raons que abans he explicat, no presentava cap trauma per la meua situació, la conversa amb la psicòloga va ser prou interessant. Estàvem d'acord que mai s'havien d'arrossegat cap a l'últim tram de la vida fantasmes amagats en l'inconscient. La forma de combatre'ls jo ja la portava practicant de feia temps: fer-los sortir escrivint, si bé ella afegia: "i després **estripa lo escrit**".

Haig de reconèixer que això d'estripar lo escrit –per vergonya o pels perills en l'entorn social i afectiu que l'escrit pugui comportar- jo **no ho he arribat a fer mai**. Soc massa polemista per deixar de ser "stripper" de l'anima.

En tot cas fer com fan els novel·listes: descontextualitzar-los o crear personatges. Total, allò que avui pugui semblar a molts immoral o políticament incorrecte, al cap d'unes dècades pot acabar essent edificant i legalment reglamentat. Llavors **et sabia greu haver estripat lo escrit**.

Encara que aquest ni sigui el meu cas, reconec que **escriure ara** el que vaig

pensar i sentir **sobre la mort** –i la vida- em fa bé..

MORT BLANCA

La presencia de la mort no era per a mi una cosa estranya. Tenia l'antecedent de quan **l'accident d'esquí** de 1989.

Debutant en l'esquí

L'amnèsia de tot el temps que va anar des de l'estar esquiant tranquil·lament fins al despertar a l'apartament, després de l'operació fa que, de l'accident en si, només n'hagués anat recuperant **algunes coses de l'inconscient**, -poques, però prou interessants- temps després de la convalescència, amb recuperació

Certament, **m'havia estimbat** i estava inconscient al fons d'un barranc dessagnant-me després dels tres cops que vaig rebre en la caiguda, en rebotar per les seves parets rocoses fins arribar al fons.

Estava inconscient, però **l'inconscient treballa i molt**. Encara que el cervell estigui en part nafrat.

La sensació d'**una dolçor tèbia** anava avançant dins meu i hem posseïa. Era una dolçor sensual, Quasi eròtica. Era com sentir, alhora, la dolça tebior d'un mai viscut bany de llet o la viscosa escalfor d'**un bany de sang** - aquest darrer, ben segur, força real.

Però el principal protagonisme de l'escena en que estava immers el tenia **la llum**. Una llum que cada cop es feia **més forta** i, sobretot, **més blanca**. No hagués mai pogut imaginar que una llum tan intensa i engegadora, pogués ser, alhora, **tan agradable i atraient**.

Al cap d'una estona - no sé si curta o llarga, doncs ja no tenia percepció del temps - em vaig **sentir desplaçar** a través d'aquella llum ,

La següent seqüència recuperada de l'inconscient és **el rescat**. Una dolorosa sotragada –la de la càrrega cap a l'helicòpter de rescat, suposo- em va arrancar del camí de l'altre mon i **em va tornar a aquest**. Era una sensació contradictòria: dolor físic però alhora **satisfacció per haver estat rescatat de la mort**.

Altres flashos recuperats de l'inconscient, corresponien a les corredisses de l'accés al quiròfan: ... *vite!, vite!.... plus de sang! qu'il ha perdue beaucoup!*

...

Quan, temps després, jo explicava a una amiga –catòlica- alemanya, amb una certa ironia aquesta sensació poètica de la **mort blanca, lluminosa i**

dolça -doncs jo ho entenc com a una preparació natural del cervell per a la mort- ella es va posar molt seria i després de pensar se ho una estona em vadir amb el seu accent alemany: **"Tu estas en paz con Dios"**

Em va fer pensar. La veritat és que, segurament, amb cap d'aquests deus esquifits que corren per les religions oficials ni hi devia pas estar gaire en pau. Però, amb "el meu Deu", amb mi mateix, si ho preferiu, **si que hi devia estar**.

Vaig entendre lo important que era **estar en pau amb la pròpia consciència** quan t'haguessis d'encarar amb la mort.,

Imatge de lluna plena (google)

COM SERÀ LA MEVA MORT

Jo em considero **racionalment agnòstic** en tan que científic però irracionalment i **culturalment catòlic** "romàntic".

Racionalment , se que **soc només una cèl·lula en l'evolució del sistema** viu còsmic. En neixen unes mentre en moren altres. Com a tal, un dia

m'adormiré i no despertaré. Simplement hauré deixat d'existir. Per a mi, tot serà igual que abans de néixer. Irracionalment –i poèticament- però, sento senzillament que seré abduït – ara si- per **aquella llum** que ja conec.

EL TRACTAMENT

Tornem al dia a dia. Un cop conegut el diagnòstic, la meua filla Elena decidí que jo **anés a viure a la casa de l'Horta** de “Canfarra” –on ara ells vivien- pel que l'antic menjador es va convertir amb la meua habitació.

Des de “Canfarra”, l'Elena va anar **comunicant a tots** els parents i amics **la meua malaltia** incurable. Les visites no es van fer esperar. Tan és així que vam tenir que muntar una agenda de visites i dinars per a poder ser ateses.

A finals de gener del 2016, **començà el tractament** amb la radioteràpia, a Can Ruti i l'11 de febrer amb la intervenció quirúrgica, amb la extirpació colono-rectal de la part afectada.

La operació, en si, va anar bé, però **no el postoperatori**, a causa de la bomba de morfina que usaven com a calmant que, de poc, no m'envia a l'altra barri.

Efectivament, la segona nit jo vaig començar a sentir que “me'n anava”. A diferència de quan l'accident d'esquí de fa trenta anys, ara estava suficientment conscient com per saber que **si em deixava anar moria** ja, sense esperar els dos anys que m'havien pronosticat. Total –pensava- només es tracta d'avançar l'aconteixement. Era divendres i pensava: avui, **la mort**, dissabte, **la burocràcia** i els

preparatius, diumenge **l'enterrament** i el dol i, dilluns, inici de **l'oblit**.

Però, malgrat els meus dubtes de com seria la supervivència, vaig decidir: **“ara no toca”**. Vaig estirar la ma i agafant la de la filla que tenia al costat li vaig dir: “Cristina, ... que **me'n estic anant**”

Van començar les corredisses d'infermeses i metges i després de les guerres amb aquells protocols medico-hospitalaris inadequats –que fins i tot crec que l'Elena va tenir que firmar responsabilitzar-se dels canvis- amb els nous calmants aviat vaig començar **una ràpida recuperació**.

A l'Hospital de Mataró

Un cop mes o menys recuperat de la operació, va començar el tercer tractament: **La quimioteràpia**

La “químio” me la van fer a l'Hospital de Mataró, -dirigida per l'oncòleg que em porta, en Francesc Salvà- estant jo vivint a Canfarra amb la família de l'Elena i .malgrat durar menys del previst, -tres mesos- **va ser molt dura**

doncs, els seus efectes secundaris, s'ajuntaven amb les doloroses cures de les nafres que se'm formaven per la "ileoestoma".

El inici del tractament, va coincidir amb la Setmana Santa del 2016 i talment em confortaven els paral·lelismes que trobava entre **el meu vulgar procés i els mítics passos de Jesús** en la seva passió: El assumir la malaltia i la mort en els passos de "**la sentència**" i "**l'oració de l'hort**". El procés del tractament en els passos de "**la flagel·lació**", "**Jesús prenent la creu i besant-la**" "Jesús consolant les dones de Jerusalem" "Jesús caient varies vegades". Per acabar tot plegat al Calvari amb **l'agonia el perdó i la mort**.

Quadre de El Greco

Un antic client i amic meu, molt creient, en parlar del tema, va acabar preguntant-me: oi que en aquests cassos, **la fè, és de gran ajuda?** Vaig

tardar en respondre, en recordar que jo era home de ciència, capaç de qüestionar si cal la pròpia existència d'un Jesús històric, però finalment **vaig respondre: Si, .**

ACABANT EL COMENÇAT I
PREPARANT LA MORT.

Quan se'm va notificar el desnonament al gener del 2016, jo ja tenia fet **el testament de bens** de feia temps. L'Elena es quedaria amb "Canfarra" i el 2on pis i l'àtic de T-19, i la Cristina, el conjunt T30-SP26, la casa dels baixos i 1er de T19 i la "parcel·la de la vinya". Mentre la Victoria i jo, fossim vius, elles administrarien el patrimoni i els seus beneficis servirien per dignificar la nostra vellesa.

Però ara, hi havia la part mèdica que també volia deixar prevista i per això **vaig fer el dit "Testament vital"**, doncs no acceptava ni acceptaré inútils allargaments de vida artificials ni sofriments físics i morals que es puguin evitar.

Però, **mentre tant** no arribés el tram final del procés, **que calia fer?**

Doncs, simplement, **viure** el que em queda de vida. **Gaudir** -dia a dia- **d'estar viu** mentre ho estigui, tot procurant mantenir el cos i la ment prou bé com per poder també gaudir **dels records bons** viscuts al llarg dels meus ja més de setanta anys de vida. Tinc càncer, però, afortunadament, no alzheimer . Calia, doncs, aprofitar els dies que em trobés bé –que n'hi ha- per anar **acabant feines començades** - com treballs acadèmics, texts. autobiogràfics, etc.- sense deixar de

banda les feines de cura i 'administració personal o del patrimoni, que em permetin **no ser dependent d'altri** ni deixar mai de conrear la **relació afectiva** amb família, amics i coneguts.

EL TAC DE JUNY DE 2016

Després de tres mesos de quimioteràpia, els resultats del TAC del 28 juny del 2016 van donar que **la metàstasi estava** ni més ni menys **igual que quan la primera prova** pel que vam acordar amb l'oncòleg **interrompre el tractament** fins que el càncer no donés símptomes de reactivació.

Celebrant un any nou

No vaig esperar ni un dia a **tornar a casa meva** del Tossol 19 tot tornant-la a condicionar per a viure-hi amb autosuficiència **la recuperació** .que s'havia, ara de basar en una bona alimentació, esport i platja –Windsurf inclòs- sense deixar una certa activitat socio-acadèmica.

Com la “festa del carrer” –de la primera setmana de juny- ja havia passat, vaig aprofitar la arenyenca festa de Sant Roc per **celebrar l'aturada de la malaltia** tot fent una trobada a casa –

amb barbacoa- de tots els parents i amics que s'havien interessat per mi durant el tractament. No hi va faltar quasi cap dels convidats.

El setembre d'aquell any, el TAC que trimestralment se'm feia pel seguiment de la malaltia –ara és semestralment- , va **tornar a donar** que la metàstasi estava **estacionada** i vam començar a planejar la “contra-operació” de re-connectar els budells i **treure la bossa de l'ileoestoma.**, que duia penjada des de la primera intervenció, la qual cosa es va realitzar el 12 de gener del 2017, un any després de la primera.

Aquell cop, a l'Hospital de Mataró vaig coincidir amb el darrer ingrés de la meva tieta Carolina, la que m'havia fet de “germana gran” durant la meva infantesa, en viure ella també a casa, de molt jove, després de morir son pare. Mentre **a mi em donaven d'alta, ella moria.**

El TAC d'aquest març va tornar a donar que **la malaltia seguia estacionaria**. Quan li vaig preguntar a l'oncòleg si em podrien ja treure el “reservori” –per a futura quimioteràpia- em va dir que, ...això, en tot cas, **d'aquí a cinc anys**. Ja no havíem limitat la supervivència a dos anys!. Tocava **un canvi de plantejament de vida**. Per a morir, ja m'havia preparat. Ara, per si d'un cas, calia estar **preparat per a viure**.

RECUPERAR LA FORMA FÍSICA.

L'estiu de 2016, després de l'alegria de saber que la malaltia estava estacionaria, vaig voler, en primer lloc, **recuperar la forma física** tot demostrant-me que tornava a tenir les

mateixes capacitats que abans del càncer. Per l'agost, em vaig apuntar a l'escola de vela de Montgat per a fer windsurf. El setembre, al gimnàs i la piscina, anava a la platja en bici i fins i tot, al hivern, me'n vaig anar un dia a esquiar amb els de l'associació d'Arenys.

Si, seguia essent jo mateix i viu, però aviat me'n vaig adonar que, en bona part, **m'estava enganyant..** Certament era capaç de tornar a fer-ho tot ... però ..."heroicament" i amb un gran cansament posterior.

practicant windsurf

Tenia que **assumir** que els efectes secundaris de les intervencions i el tractament del càncer –neuropaties, incontinència,etc-, ja **no remetrien** i més tenint en compte que ja anava a pels setanta dos.

SENER FUTUR, PERÒ AMB PASSAT.

Les successives proves del seguiment de la malaltia van seguir donant que la metàstasi **seguia estacionària** i jo en bones condicions físiques.

De fet, malgrat saber que, estadísticament hi havia **un 7%** de

cassos del meu nivell **que se'n sortia**, jo ja m'havia preparat la mort, Ara però començava –començo- a creure que jo **estic dins aquest 7%**

L'humorista Carles Flavià, de la meua edat i amb un càncer com el meu, abans de morir l'any passat va dir com a epitafi alguna cosa així: "... bé. *m'estalvio tenir que preocupar-me pel futur, i tot **aquell final de la vida en una cadira de rodes i un peruano empenyent-la***"

Doncs bé, lo del darrer tram, ja se que no, però: **i si sobrevisc més de cinc anys?** I si en sobrevisc deu o més?

Si. Ja sé que viure només el dia a dia, i **no puc fer plans de futur**, però crec que haig d'assumir també que, si sobrevisc, haig de saber **fer bon us de la vida que em quedi**, encara que sigui la de un vell..

Cal doncs que **m'adapti al que realment encara tinc**, tan amb lo material com en lo espiritual –o, cultural, si preferiu dir-ho així- i .

No tinc diners, però si **una bona casa** –la que vaig néixer- prou millorada i adaptada per a mi- No tinc cercles socials rellevants però si tota **una família sana** i que, ben segur sabrà sortir-se'n bo i la complicada situació del país i tirar endavant tot plegat. Jo, certament, ja estic fora del context social i professional en que estava, però **conservo el 'apreci** d'amics, veïns i col·lectius professionals de gent com jo.

Amb els quatre nets

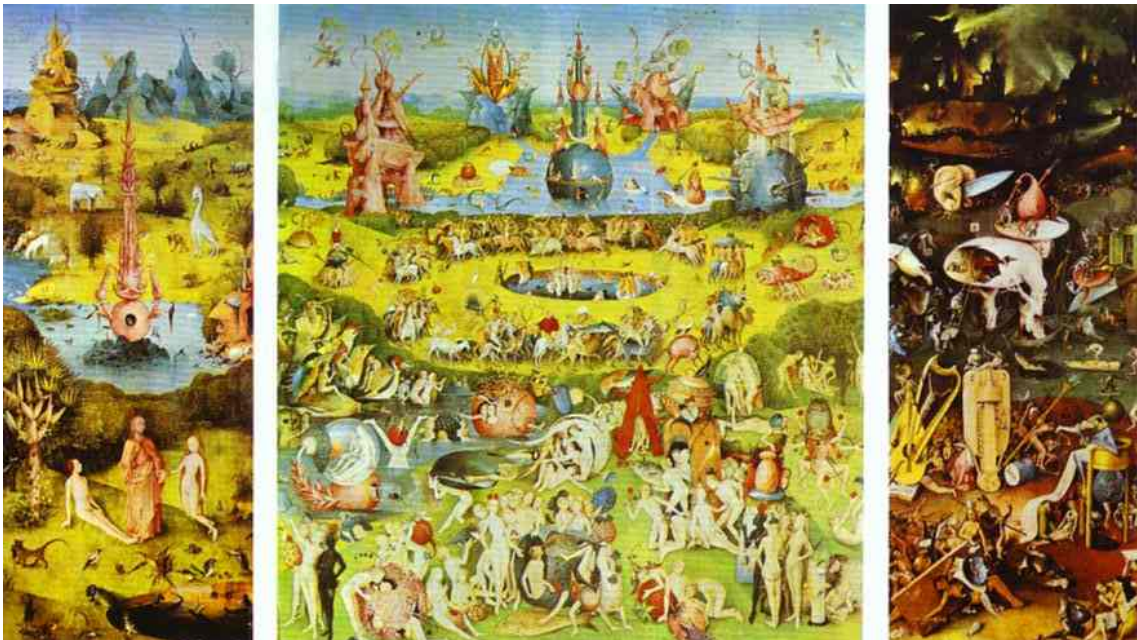
I el que és més important, per l'edat que tinc, estic encara en prou **bona forma física i mental**. Puc gaudir de l'exercici físic de sempre, puc administrar lo meu i a mi mateix i puc seguir fent tots aquells estudis i treballs que no volia deixar sinó acabar. Això sí, ara **tot per a mi mateix** com a destinatari doncs, estic convençut que,

tot el que faig o escric, **ja no interessa a ningú**.

No tinc futur però tinc passat. Cal gaudir-ne mentre **treballo aquest meu historial** des dels meus arxius. I, malgrat les prescripcions de la psicòloga, sense "estripar lo escrit" sinó deixant-lo als lloc adients. No fos que **algun dia interesses a algú**.

Acabaré el 2017 amb la tanda de proves que mana el protocol i començaré el 2018 sabent els resultats, **llavors**, si en càncer segueix estacionat ... **ja veuré que fer** amb el que em quedi de vida!

Arenys de Mar, novembre de 2017

"El jardí de les delícies" de Hieronymus Bosch